

แนวทางการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจให้ประสบความสำเร็จ

สุวรรณ ตังมิตรเจริญ

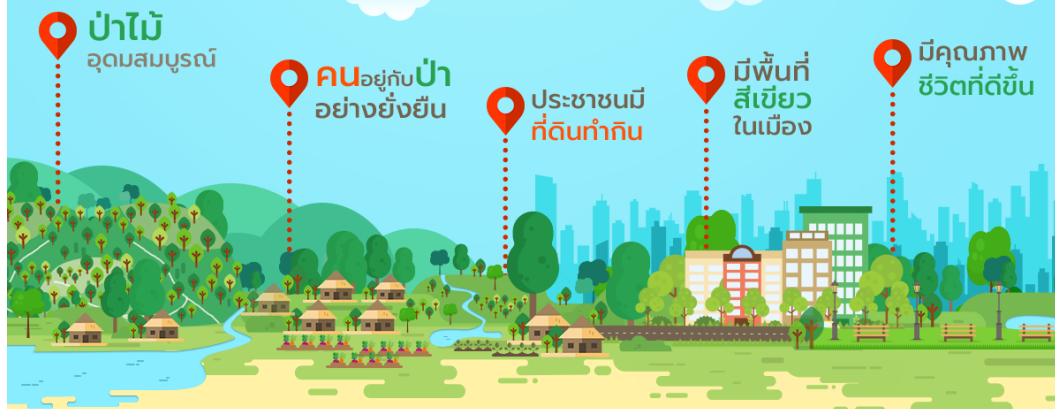
ผู้อำนวยการส่วนวนวัฒนวิจัย

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

การอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบไม้ การออกหนังสือรับรอง และการอนุญาต
ส่งออกผ่านระบบ National Single Window (NSW) รองรับประชาคมอาเซียน (AEC) และ
พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558

กรมป่าไม้ สุพรรณบุรี 14 ธ.ค.2561

ในปี 2569 ประเทศไทย จะได้อะไร ? จาก กรมป่าไม้

ด้วยแนวคิด

“รัฐได้ป่า เศรษฐกิจก้าวหน้า ประชาชนมีสุข”

- มีพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ 15% ของพื้นที่ประเทศ
- มีการลาดตระเวน ป้องกันการลักลอบ ตัดไม้ และเผาป่า
- ส่งเสริมให้ปลูกป่า ในพื้นที่เสื่อมโทรม
- ส่งเสริมให้ปลูกป่า ในพื้นที่เอกชน
- ให้ความรู้ชุมชน ในการเพาะชำกล้าไม้

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในเครือข่ายต่าง ๆ เช่น เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายธนาคารต้นไม้ เครือข่ายรุกขกร เครือข่ายป้องกัน ไฟป่า และรสบท.
- ให้ความรู้แก่ชุมชน ในการใช้ประโยชน์ จากป่าและดูแล รักษาป่าไปพร้อมกัน

- ทวงคืนที่บุกรุก จากนายทุน
- จัดสรรที่ดินทำกิน ให้ชุมชน
- ประชาชนมีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน มีรายได้เพิ่มพูน อย่างยั่งยืน

- เพิ่มพื้นที่สีเขียว ในเมือง
- แหล่งพักผ่อน หย่อนใจ
- สวนสาธารณะ
- สถานที่ท่องเที่ยว
- ศูนย์การเรียนรู้ ด้านป่าไม้ และ แหล่งศึกษา ธรรมชาติ
- เมื่อนำอยู่สวยงาม

- ประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดี
- มีเศรษฐกิจที่ดี
- อากาศบริสุทธิ์ ลดมลพิษ
- มีน้ำเพียงพอ ต่อการใช้งาน
- ลดการเกิดอุทกภัย ดินถล่ม ภัยแล้ง

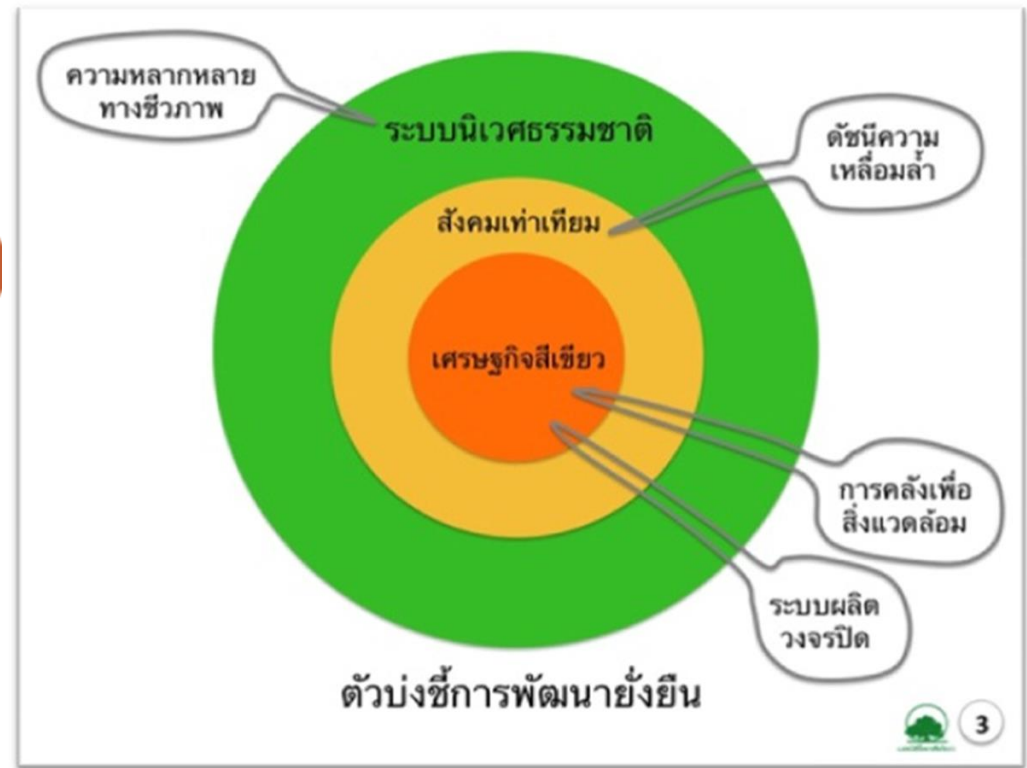
Mindsets have been changing...

Sustainable Forest Management:

การจัดการป่าอย่างยั่งยืน

Environmentally appropriate,
socially beneficial, and
economically viable management
of forest for present and future
generations (FSC, 1993).

อาชีพปลูกป่า พัฒนที่ยั่งยืน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

นิยามของไม้เศรษฐกิจ

“ ไม้เศรษฐกิจ ” หมายถึง ไม้ยืนต้นทุกชนิดรวมถึงไผ่ ที่ปลูก หรือขึ้นเองตามธรรมชาติ และอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ ที่มี การใช้ประโยชน์เนื้อไม้ และ/หรือ ผลิตผลอื่นที่ไม่ใช่เนื้อไม้เพื่อการค้า”

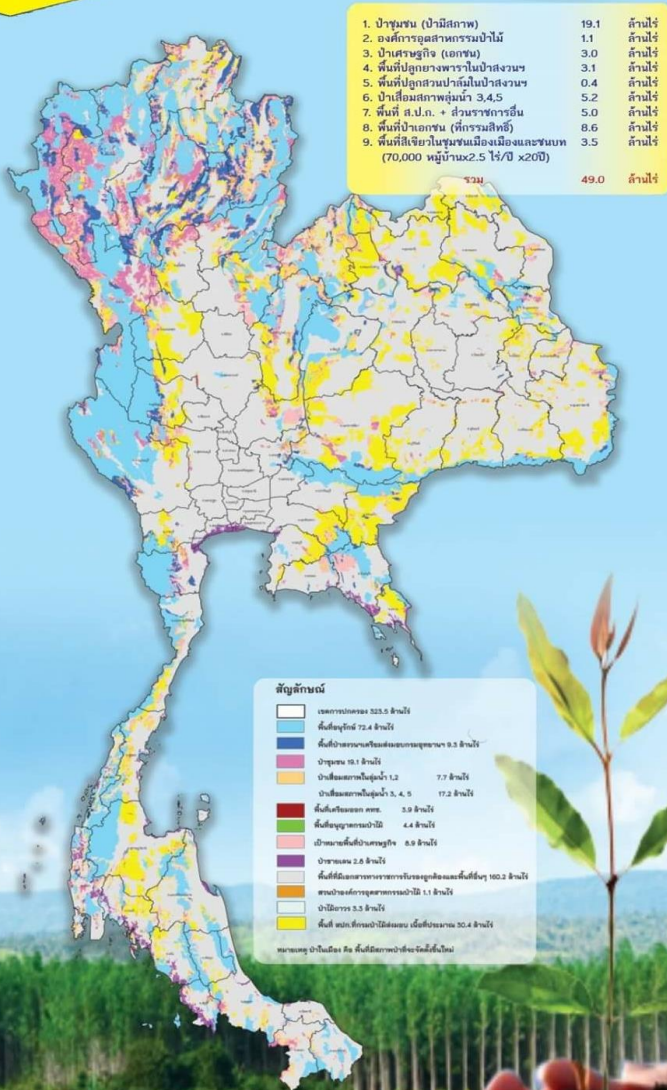
การส่งเสริม หมายถึง..?

- การสนับสนุน/ช่วยเหลือเกษตรกรหรือเจ้าของที่ดิน ให้สามารถปลูกไม้เศรษฐกิจ บำรุงรักษา จัดการจนสามารถขายได้ ใช้ประโยชน์ได้ (ทั้งในรูปเนื้อไม้ ผลิตภัณฑ์จากไม้/สวนป่า) หรืออำนวยความสะดวกทั้งทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

กรมป่าไม้

เป้าหมายพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ 15% 49 ล้านไร่

1. ป่าชุมชน (ป่ามีสภาพ)	19.1	ล้านไร่
2. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	1.1	ล้านไร่
3. ป่าเศรษฐกิจ (เอกชน)	3.0	ล้านไร่
4. พื้นที่ปลูกยางพาราในป่าสงวนฯ	3.1	ล้านไร่
5. พื้นที่ปลูกสวนป่าในป่าสงวนฯ	0.4	ล้านไร่
6. ป่าเสื่อมสภาพลุ่มน้ำ 3,4,5	5.2	ล้านไร่
7. พื้นที่ ส.ป.ก. + ส่วนราชการอื่น	5.0	ล้านไร่
8. พื้นที่ป่าเอกชน (ที่กรรมสิทธิ์)	8.6	ล้านไร่
9. พื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองและชนบท (70,000 หมู่บ้านx2.5 ไร่/หมู่บ้าน x20ปี)	3.5	ล้านไร่
รวม	49.0	ล้านไร่

ป่าอนุรักษ์ 25%

ป่าเศรษฐกิจ 15% (49 ล้านไร่)

1. ป่าชุมชน (ป่ามีสภาพ)	19.1	ล้านไร่
2. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	1.1	ล้านไร่
3. ป่าเศรษฐกิจ (เอกชน)	3.0	ล้านไร่
4. พื้นที่ปลูกยางพาราในป่าสงวนฯ	3.1	ล้านไร่
5. พื้นที่ปลูกสวนป่าในป่าสงวนฯ	0.4	ล้านไร่
6. ป่าเสื่อมสภาพลุ่มน้ำ 3,4,5	5.2	ล้านไร่
7. พื้นที่ ส.ป.ก. + ส่วนราชการอื่น	5.0	ล้านไร่
8. พื้นที่ป่าเอกชน (ที่กรรมสิทธิ์)	8.6	ล้านไร่
9. พื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองและชนบท (70,000 หมู่บ้านx2.5 ไร่/หมู่บ้าน x20ปี)	3.5	ล้านไร่

รวม 49.0 ล้านไร่

สร้างป่า สร้างชีวิต สร้างเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า

กรมป่าไม้ สุวรรณ ตั้งตรงเจริญ 14 สค.2561

เนื้อหา

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
2. ปัจจัยความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ
3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
4. บทบาทกรรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

เนื้อหา

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน

2. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

ปัจจัยบวกด้านส่งเสริม การปลูกป่าในปัจจุบัน

- กระแสสังคมหนุนการปลูกป่า
- ยุทธศาสตร์ชาติ/ นโยบายรัฐ / องค์การ
แผนงานส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ 20 ปี
- พรบ.ป่าไม้แก้ไข มาตรา 7
เปิดทางตัดไม้ในพื้นที่ตนเองขายได้
- กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม
กำลังขับเคลื่อน
- ครม. เห็นชอบร่างกฎกระทรวงใช้ต้นไม้
ใหญ่เป็นหลักประกันทางธุรกิจได้

แผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (เรื่องป่าไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ)

เป้าหมาย 4

รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 1

หยุดยั้งการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก พร้อมทั้งให้มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุกป่า

แนวทางที่ 2

ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าธรรมชาติที่เสื่อมโทรม พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย พื้นที่ป่าต้นน้ำบนพื้นที่สูงชัน และพื้นที่แนวกันชน เขตเมืองและชุมชน

แนวทางที่ 3

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบ โดยกำหนดสิทธิชุมชนเข้าที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่านั้น จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบนิเวศ ชีตจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัว เพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น ตามหลักการผู้ได้รับประโยชน์จากป่าเป็นผู้ดูแลป่า

แนวทางที่ 4

ส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจากป่าปลูกแบบครบวงจร สร้างกลไกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย สำหรับพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ของเอกชน โดยให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสามารถระบุแหล่งกำเนิดของไม้ และป้องกันการลักลอบนำไม้ออกจากป่า

แนวทางที่ 5

ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้ทางธรรมชาติในเขตชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์และรู้สึกใกล้ชิดธรรมชาติ เกิดความรู้สึกหวงแหน เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และได้รับความสุขจากทรัพยากรธรรมชาติ ทุกภาคส่วน (เอกชน ภาคประชาสังคม) เข้ามามีส่วนร่วม เพิ่มพื้นที่สีเขียว

กรอบร่างยุทธศาสตร์ พื้นที่สีเขียว

คณะทำงานที่ 1 สร้างเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืน

นิยาม : พื้นที่ป่าธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศและมีความหลากหลายทางชีวภาพ
พื้นที่สวนป่าเพื่อการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ และพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาเรียนรู้ เป้าหมาย
ให้มีพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 55% ภายใน 20 ปี

ประเภท	ปัจจุบัน	เป้าหมาย 20 ปี
พื้นที่สีเขียว	39.60% (128.12 ล้านไร่)	55% (177.94 ล้านไร่)
1. พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติ	31.58% (102.17 ล้านไร่)	35% (113.23 ล้านไร่)
พื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ (อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมาย)	19.32% (62.49 ล้านไร่)	
พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติเขตป่าสงวนฯ ป่าชุมชน และเขตป่าถาวร	9.45% (30.5+7 ล้านไร่)	
พื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าในเขตที่ดินของรัฐอื่นๆ และในที่ดินของเอกชนที่มีสภาพเป็นป่า	2.82% (9.11 ล้านไร่)	
2. พื้นที่สีเขียวเพื่อการใช้ประโยชน์	8.02% (25.95 ล้านไร่)	15% (48.53 ล้านไร่)
สวนป่าเศรษฐกิจ เช่น สวนป่าไม้มีค่า ไม้โตเร็ว และไม้พลังงาน	1.21% (3.90 ล้านไร่)	
สวนยางพารา(ในที่ดินเอกสารสิทธิ์)	6.82% (22.05 ล้านไร่)	
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ/เพื่อการเรียนรู้	2-3% (6.47-9.70 ล้านไร่)	5% (16.18 ล้านไร่)
พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ สวนสาธารณะ		
พื้นที่สาธารณประโยชน์ ป่าในเมือง		
พื้นที่บริเวณส่วนราชการ สถานที่เอกชน ศาสนสถาน สถานศึกษา		
ป่าครอบครัว ที่อยู่อาศัย		

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร (พ.ศ. 2561 – 2579)

กรมป่าไม้

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

แบบครบวงจร (พ.ศ. 2561-2579)

1

การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

2

การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

3

การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจปลูกไม้เศรษฐกิจ

4

การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร

5

การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ

6

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

7

การพัฒนาระบบรับรองไม้

เนื้อหา

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
- 2. ปัจจัยความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ**
3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
4. บทบาทกรรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

2. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

- วัสดุพันธุ์กรรม

- กล้าไม้ (ผลิตกล้าด้วยการขยายพันธุ์โดยวิธีต่างๆ*)
- การปลูกดูแลรักษา
- การใช้ประโยชน์ การตลาด
- การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

* กล้าจากการวิธีการ 1 .ปักชำ 2.ตอนกิ่ง 3.เสียบยอด 4.เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ ซึ่งทั้ง 4 วิธีจะผลิตกล้าไม้ที่มีลักษณะเหมือนต้นแม่พันธุ์ทุกประการ แต่หากต้องการผลิตกล้า จำนวนมากจะใช้วิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเยื่อร่วมกับการปักชำ สำหรับกล้าจากการเพาะเมล็ด เป็นการขยายพันธุ์แบบอาศัยเพศ ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกที่จะผลิตกล้า จำนวนมากและราคาไม่แพง

Updated Plus Trees of Target Species

สายพันธุ์คุณภาพดีจากการปรับปรุงพันธุ์ที่พร้อมขยายสู่ประชาชน (มค. 2561)

ชนิดไม้	จำนวน สาย พันธุ์	รายละเอียด สายพันธุ์	อัตราการเติบโต Diameter (cm/y)	ที่ตั้งแหล่งพันธุ์
1. สัก (จากการผสมพันธุ์)	10	ปม 1-10	1.4-2.0	สถานีวัฒนวิชัยจาว จ.ลำปาง
(จากการทดสอบแม่ไม้)	2	253, 324		สถานีวัฒนวิชัยแม่กา จ.พะเยา
2. พะยูง (โตเร็วและแก่นมาก)	1	22 เบอร์	0.7-0.8	สถานีวัฒนวิชัยทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
	60	จากถิ่นกำเนิด ธรรมชาติ		สถานีวัฒนวิชัยหมูสี จ.นครราชสีมา
3. กระถินณรงค์ (ปีกชำ)	6	A1132,A1133,A12 74,	1.9-2.8	สถานีวัฒนวิชัยสะแกราช จ.นครราชสีมา
		A1275,A1317		
กระถินณรงค์ (เมล็ด)	49	แปลงทดสอบลูกหลาน รุ่น 2	2.1-3.1	สถานีวัฒนวิชัยกำแพงเพชร
4. กระถินเทพา	10	2R1, 2R7, 7R3, 7R4, 9, 11, 15, 20, 24,27	1.1-2.1	สถานีวัฒนวิชัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

Updated Plus Trees of Target Species

สายพันธุ์คุณภาพดีจากการปรับปรุงพันธุ์ที่พร้อมขยายสู่ประชาชน (มค. 2561)

ชนิดไม้	จำนวน สายพันธุ์	รายละเอียดสายพันธุ์	อัตราการเติบโต Diameter (cm/y)	ที่ตั้งแหล่ง
5. กระถินลูกผสม Acacia Hybrids (กระถินเทพา x กระถินณรงค์)	7	SR16, SR10, SR32, SR5, SR29,SR75, A103	2.9-3.8	ส.สะแกราช
6. ยูคาลิปตัส ตามาลดูเลนซิส	11	35,102,120,178,181,235,240,2 43, 304,316, 10A	2.6-3.4	ส.สะแกราช
7. ยูคาลิปตัส ยูโรฟิลลา	60	จาก 10 กิ่งกำเนิด	2.3-3.6	ส. สะแกราช
	5	ปม 2-1, 2-1-, 2-3, 2-4, 2-6	1.6-1.9	
8. ยูคาลิปตัส ลูกผสม (Eucalyptus hybrids)	1	ปม 2-5	1.7-4	ส.สะแกราช
9. สนประดิพัทธ์ (ปีกชำ)	10	1-10 จากแปลงทดสอบแม่ไม้	2.0-3	ศูนย์วนวัฒนฯ ภาคกลาง
สนประดิพัทธ์ (เมล็ด)	73	แปลงทดสอบลูกหลาน รุ่น 2	1.7-2.8	ส.ลำภา- ลำทราย

ตัวอย่างชนิดไม้ที่มีศักยภาพ ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีจากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ดี

การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ของสายพันธุ์ไม้สักที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์

ปม. 1-1

ปม. 1-2

ปม. 1-3

ปม. 1-4

ปม. 1-5

สถานีวนวัฒนวิจัยดงลาน จังหวัดขอนแก่น

ภาพโดย ดร.สาโรจน์

แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ดี (Improved Seed Sources)

Seed Orchard (4,900 ไร่) & Seed Production Area (1,405 ไร่)

เชียงใหม่

ขอนแก่น

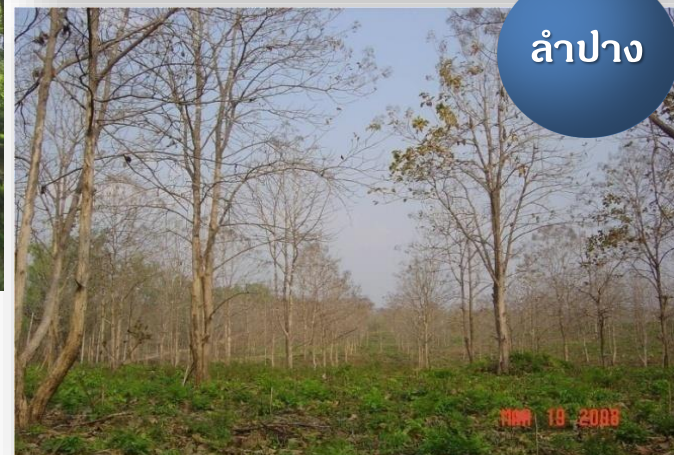
พะเยา

จันทบุรี

ลำปาง

Seed Orchard *E.camaldulensis* ปลุกปี 2535 (40ไร่)

สถานีวนวัฒนวิจัยห้วยทา จังหวัดศรีสะเกษ

กรมป่าไม้ สวรรณ ตั้งตมจรณ 14 สค.2561

Seed Orchard กระถินเทพา
อายุ 13 ปี เนื้อที่ 15 ไร่
สถานีวนวัฒนวิจัยสะแกราช

Seed Orchard

สนประดิพัทธ์ อายุ 10 ปี

กาญจนบุรี (ลำภา ลำทราย)

กรมป่าไม้ สุพรรณบุรี ตั้งโครงการ 14 สค.2561

Seed Orchard ของไม้แดง อายุ 16 ปี

ถนนป่าไม้ อ.จันทบุรี จ.จันทบุรี ๓๖๒๖๑

แปลงปลูกพะยุงคุณภาพดี
เพื่อการสาธิตและขยายพันธุ์
(Siamese Rosewood from Plus Tree for Demonstration
and Propagation)
50 แม่ไม้ (clone) ขยายพันธุ์ 3 วิธี (Tr.) 2 ซ้ำ (rep.)
ระยะปลูก (spacing) 2x3 เมตร
ปลูก ก.ค. 2557 (planted on July 2014)

ราก (root) 32 เบอร์										กิ่ง (branch) 36 เบอร์										เลียบยอด (grafting) 36 เบอร์										รวม graft. 18 เบอร์									
2	26	30	39	3	13	2	11	29	39	4	12	1	11	28	39	4	12	D1	D3	14	3																		
31	43	4	16	32	44	32	40	7	13	33	41	29	41	5	13	30	43	D1	D3	11	3																		
6	18	33	48	7	21	51	16	34	42	9	19	7	16	31	45	8	17	D1	D3	11	4																		
35	50	8	22	36	51	35	43	20	36	44	37	33	46	9	18	34	48	D1	D3	13	4																		
23	37	52	38	25	27	45	23	38	46	25	48	10	19	35	49	20	36	D1	D3	13	4																		
27	48	41	28	41	28	26	49	27	50	8	52	27	37	23	38	15	50	D1	D4	16	4																		
3	13	31	43	23	37	4	12	32	40	27	29	4	12	29	41	5	13	D2	D4	16	4																		
52	38	4	16	32	44	26	52	7	13	33	41	30	43	7	16	31	45	D2	D4	17	4																		
-	-	33	39	6	18	8	16	34	42	25	38	8	17	33	46	9	18	D2	D4	17	50																		
35	7	21	50	36	22	51	37	9	11	35	50	34	48	10	19	35	49	D2	D4	19	50																		
25	51	30	8	26	2	19	43	23	49	2	36	20	36	50	37	23	38	D2	-	19	52																		
-	-	-	-	-	-	-	39	20	44	48	45	39	1	11	27	28	15	D2	-	20	52																		

□ : ซ้ำที่ (replication) 1, ■ : ซ้ำที่ (replication) 2, เบอร์ 48 (กิ่ง) ซ้ำที่ 1 มี 1 ต้น
แปลงที่ 1 (ทับตาม) : เบอร์ 1-10,
แปลงที่ 2 (สกลนคร-ขอนแก่น) : เบอร์ 11-27
แปลงที่ 3 (ฉะเชิงเทรา-ตราด) : เบอร์ 28-38
แปลงที่ 4 (อุบลฯ-ศรีสะเกษ-สุรินทร์) : เบอร์ 39-52, D1-D4 : กิ่งยอดจากคอกพะยุง
แก่นสีส้มแหล่งดงไซม่อน จ.สระแก้ว

Seed Orchard ยูคาลิปตัสตามาลดูเลนซิส อายุ 10 ปี ศรีสะเกษ (ห้วยทา)

Seed Orchard ยูคาลิปตัสยูโรปาลา นครราชสีมา (สระแกราช)

Seed Orchard กระถินณรงค์ อายุ 5 ปี

ราชบุรี

ขอนแก่น (ดงลาน)

สุราษฎร์ธานี

(ปลูกปี พ.ศ.2552) – ปรับปรุงจากแปลงทดสอบลูกหลาน รุ่นที่ 2
ภาพโดย นายวิฑูรย์ เหลืองวิริยะแสง
นายประพาย แก่นนาค (กำแพงเพชร)
นางสาววรัญญู ราชฤทธิ์เจริญ (สุราษฎร์ธานี)
นายวิโรจน์ ครองกิจศิริ (ขอนแก่น)
นายณรินทร์ เทศสร (ราชบุรี)

สวนป่าสร้างเห็ด สถาบันวนวัฒนวิจัยหนองคู

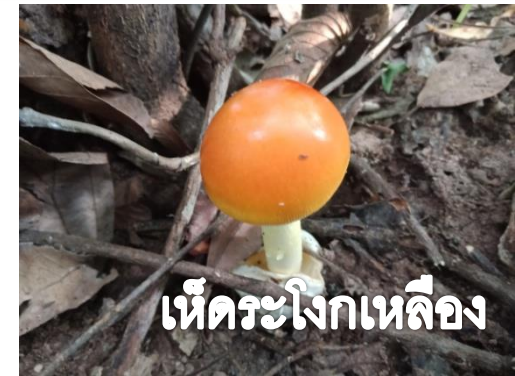
แปลงที่	ชนิดไม้	ชนิดเห็ด
1	ประดู่	เห็ดผึ้งร่างแห เห็ดผึ้งชม เห็ดผึ้งหวาน เห็ดเผาะฝ้าย
2	แดง	เห็ดหาด เห็ดน้ำหมาก
3	ตะเคียนทอง	เห็ดผึ้งร่างแห เห็ดหาด เห็ดแป้ง เห็ดหน้าม่วง เห็ดเผาะหนัง เห็ดน้ำหมาก เห็ดผึ้งหวาน เห็ดผึ้งดับไก่ เห็ดระโงกข้าวสาร
4	ยูคาลิปตัส	เห็ดผึ้งชม เห็ดอามน
5	สนคาริเปีย	เห็ดผึ้งข้าว เห็ดระโงกขาว เห็ดระโงกเหลือง เห็ดปลวกไก่อ้น้อย เห็ดผึ้งดับไก่ เห็ดโคนใหญ่ เห็ดโคนแดง
6	สนสองใบ	เห็ดผึ้งข้าว เห็ดแป้ง เห็ดน้ำหมาก เห็ดโคนใหญ่
7	พะยอม	เห็ดระโงกขาว ระโงกเหลือง เห็ดหาด เห็ดร่างแห เห็ดห้าพราน เห็ดแป้ง เห็ดเผาะหนัง
8	พะยุง	เห็ดกระด้าง เห็ดแป้ง
9	ยางนา	เห็ดผึ้งหางนกยูง เห็ดผึ้งน้ำค้าง เห็ดผึ้งร่างแห เห็ดระโงกขาว เห็ดระโงกเหลือง เห็ดหาด เห็ดแป้ง เห็ดน้ำหมาก เห็ดหน้าม่วง เห็ดห้าพราน เห็ดถ่าน เห็ดเผาะหนัง
10	ป่าธรรมชาติ (ไม้วงศ์ยาง สนสองใบ พะยุง แดง มะปอก มะค่าแต้ ชะมวง ตั้ว หว้า ฯลฯ)	เห็ดผึ้งหางนกยูง เห็ดผึ้งน้ำค้าง เห็ดผึ้งร่างแห เห็ดระโงกขาว เห็ดระโงกเหลือง เห็ดหาด เห็ดแป้ง เห็ดน้ำหมาก เห็ดหน้าม่วง เห็ดห้าพราน เห็ดถ่าน เห็ดเผาะหนัง เห็ดจุมูกวู้ เห็ดมันปู เห็ดระโงกข้าวสาร เห็ดผึ้งหวาน เห็ดผึ้งชม เห็ดหน้าแหล่ เห็ดกระด้าง เห็ดปลวกชนิดต่างๆ

วางแผน
ตัวอย่างถาวร
ขนาด 40X40
เมตร จำนวน
24 แปลง

สรุปข้อมูลการศึกษาสวนป่าสร้างเห็ด

๑. เห็ดกินได้ ที่พบในสวนป่าส่วนมากเป็นเห็ดไมคอร์ไรซาร์
๒. ชนิดต้นไม้ในแปลงมีผลต่อชนิดเห็ด ยกตัวอย่างเช่น แปลงปลูกไม้ยูคาลิปตัส จะพบเห็ดผึ้งชม เป็นต้น
๓. สวนป่าไม้วงศ์ยาง พบชนิดเห็ดกินได้มากที่สุด
๔. สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส ไม้พะยุง ไม้แดง และไม้ประดู่ พบชนิดเห็ดกินได้น้อยมาก
๕. ปริมาณแสง ความชื้น มีผลต่อการเกิดดอกเห็ด (ระยะปลูกไม้ของสถานีฯ คือ ๔x๔ เมตร และ ๒x๓ เมตร)

เนื้อหา

1. ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
2. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

4. บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

3. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้/ เมล็ดแจกไหม

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

• ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร

- ปลูกไม้อะไรดี
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้แจกไหม

ประโยชน์ของการปลูกไม้ป่าเศรษฐกิจเป็นสาขาเกษตรกรรม

- ไม้ใช้สอยเอง
- ลดความเสี่ยงจากการใช้สารเคมี
- เกษตรกรมีอำนาจในการขาย (ราคาดีจึงขาย)
- มีหลักประกัน หลักทรัพย์ในอนาคต
- ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว บรรเทาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
- ➔ เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้
(ลดความเสี่ยงจากราคาพืชเกษตรตกต่ำ)
-

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร

• ปลูกไม้อะไรดี

- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้/เมล็ดแจกไหม

ปลูกไม้อะไรดี???

- ปลูก แล้วมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
- ขายได้ราคา คู้มค่าในการลงทุน
- ราคาไม่ตก ในระยะยาว
- มีคนแย่งซื้อ
- ออมเงิน ยามแก่เฒ่า
- มรดกให้ลูกหลาน

ปลูกอะไร

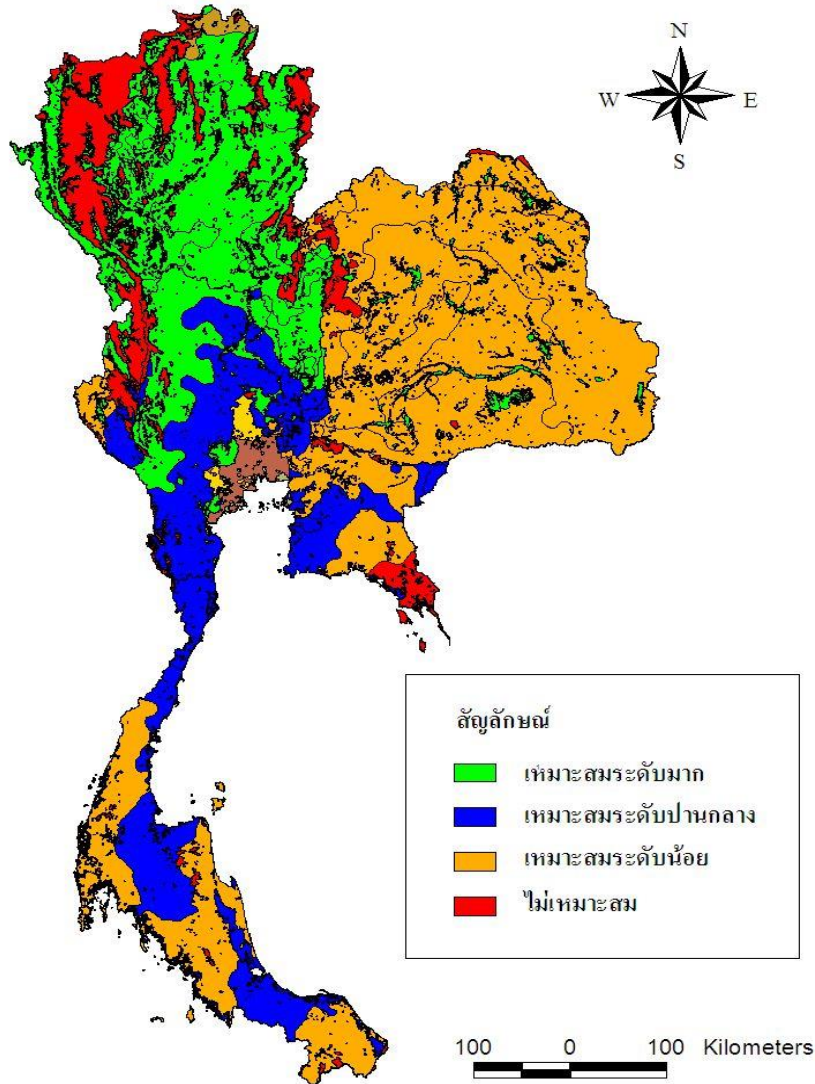
เป้าหมาย ?

- ส่งโรงงาน
- ไม้ใช้สอย
- อเนกประสงค์
- ผลผลิตที่ไม่ใช่เนื้อไม้

- ไม้โตเร็ว (ต่างถิ่น)
- ไม้มีค่า (ท้องถิ่น)

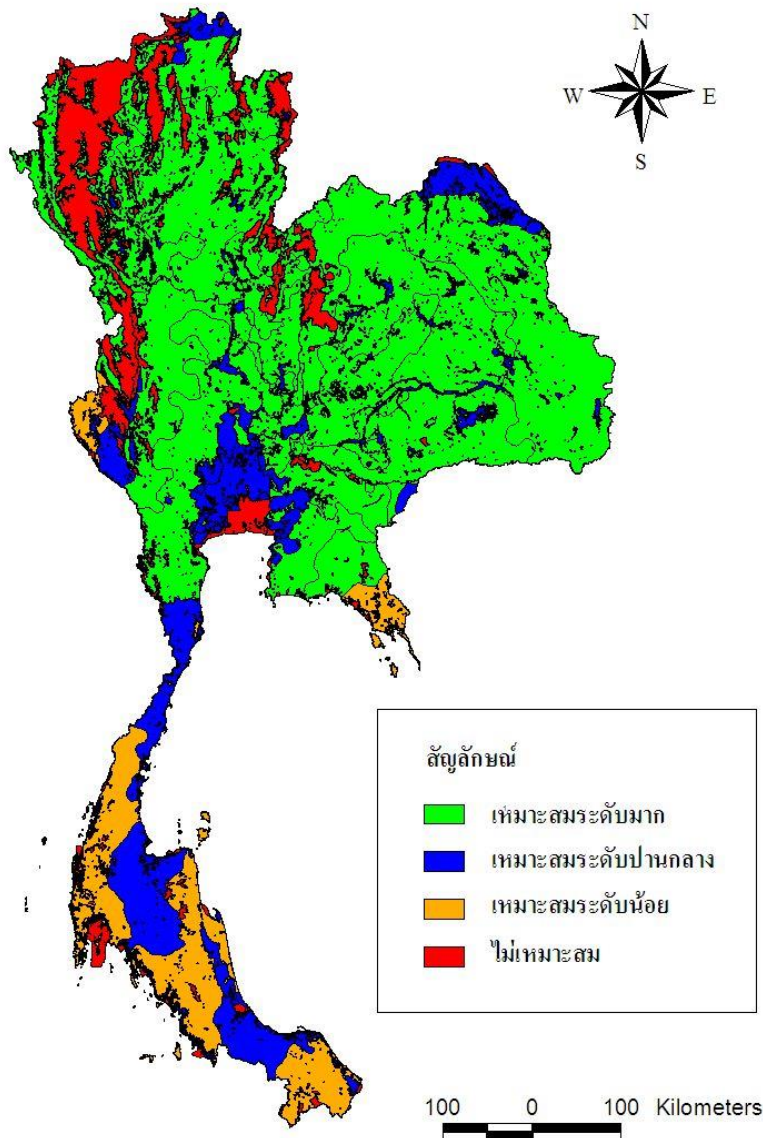
แผนที่สมรรถนะสำหรับการปลูกไม้สัก

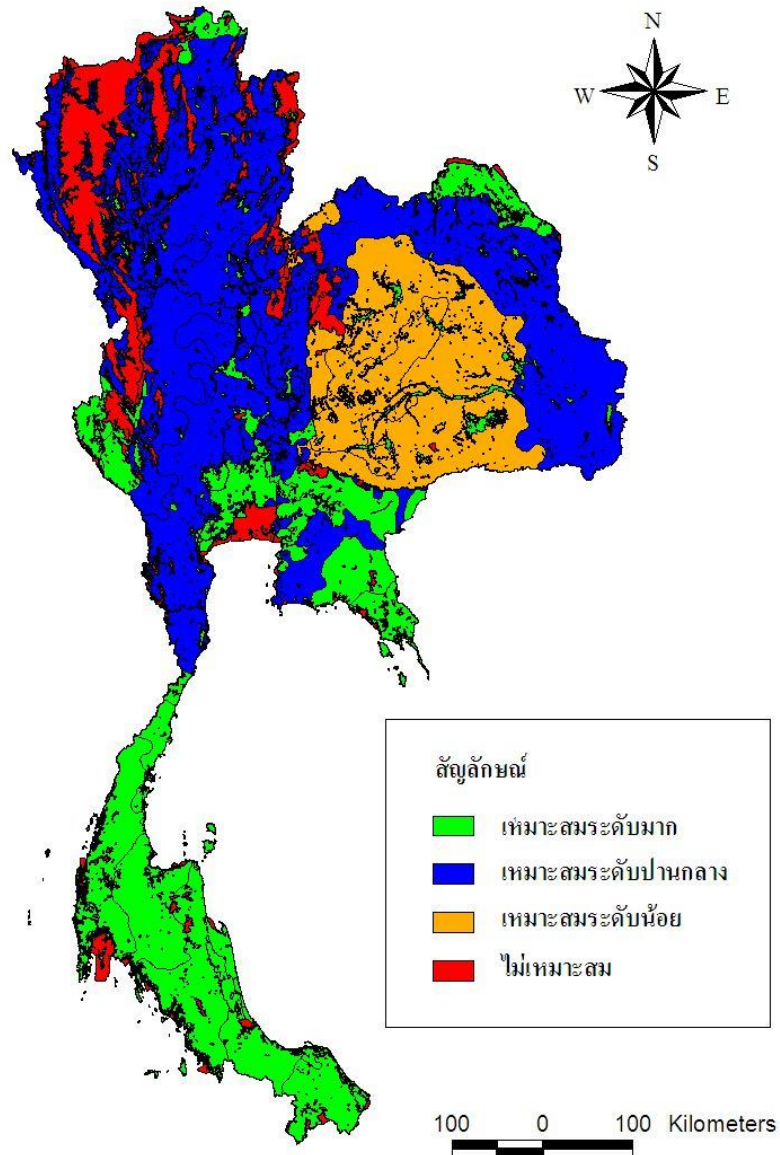
Species –Site Matching

เลือกชนิดให้เหมาะกับพื้นที่

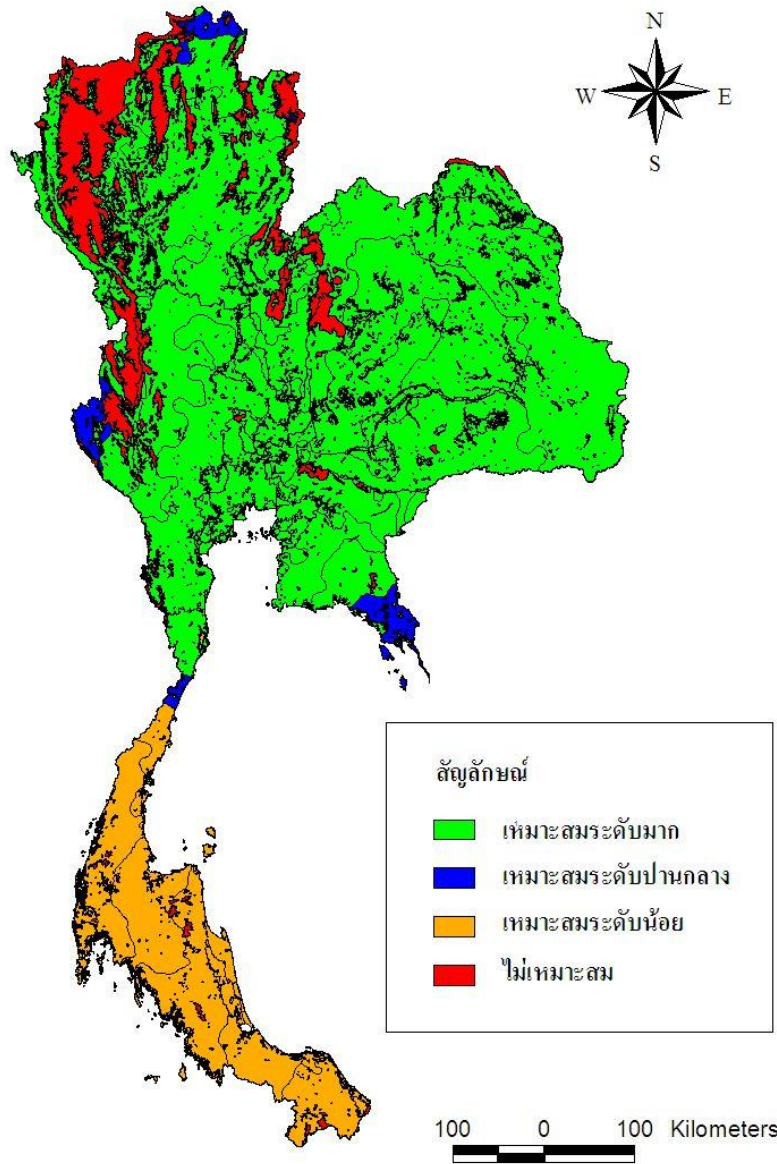
บุคลากรปตัส

กระถินเทพา

กระถินยักษ์

โครงการวิจัยร่วมระหว่าง
กรมป่าไม้ โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้
และJapan International Research Center for
Agricultural Sciences (JIRCAS)
จัดทำแผนที่ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูก
ไม้สักในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัด
หนองบัวลำภู
ต่อมา สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ ได้ใช้
องค์ความรู้จัดทำแผนที่ความเหมาะสมของดิน
สำหรับปลูกไม้สัก ในอีก 4 จังหวัด ได้แก่
จังหวัดบุรีรัมย์ อุบลราชธานี ชัยภูมิ และ
ขอนแก่น

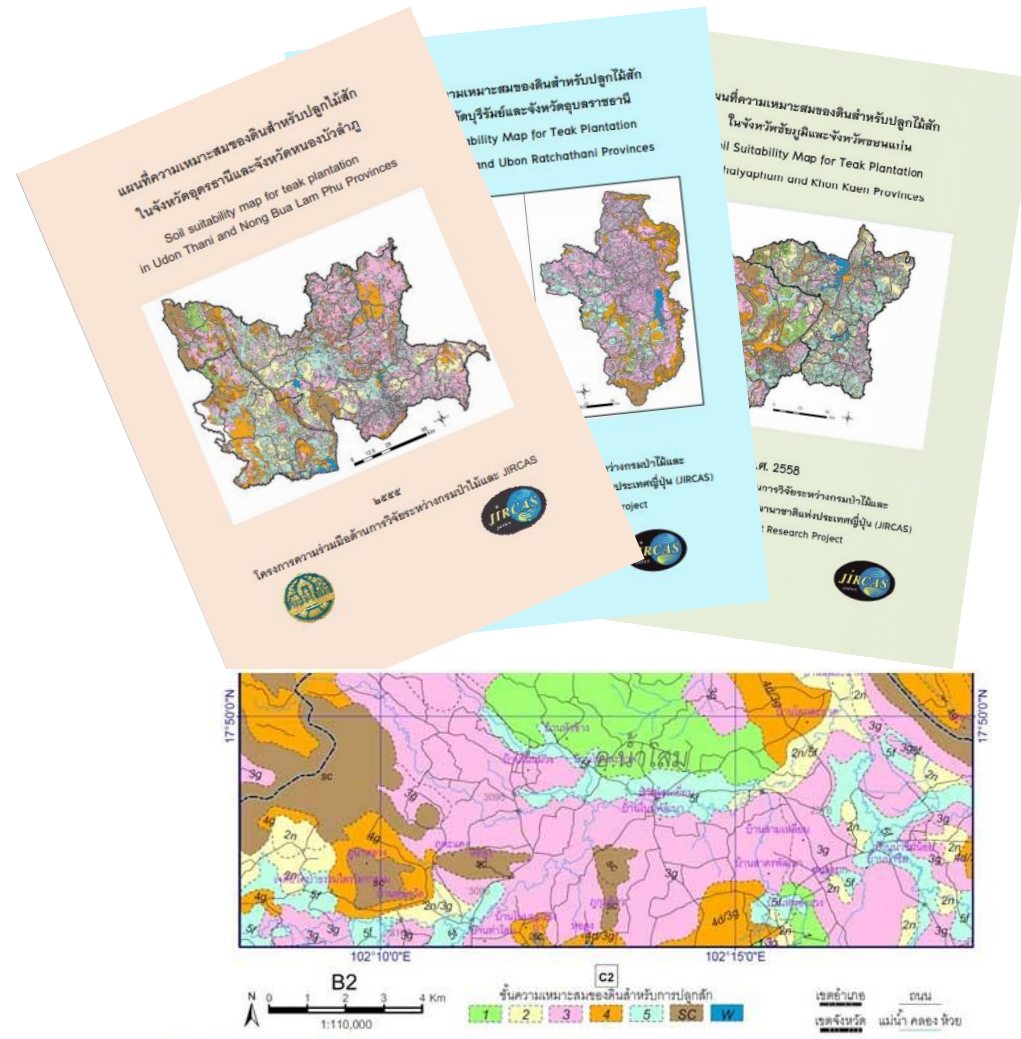
ชั้นความเหมาะสมของดิน

1	ดินที่มีความเหมาะสมมากที่สุด
2	ดินที่มีความเหมาะสมดี
3	ดินที่มีความเหมาะสมปานกลาง
4	ดินที่มีความเหมาะสมน้อย
5	ดินที่ไม่มีความเหมาะสม

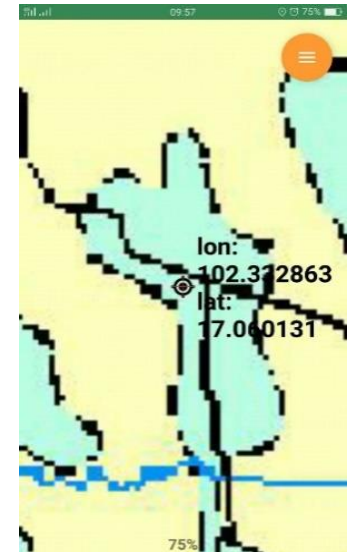
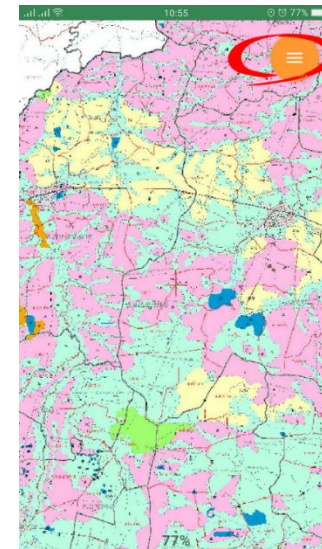
Noda and Himmapan 2015

วรรณพรและคณะ 2558

กรมป่าไม้ สุวรรณ ตั้งตรงเจริญ 14 สค.2561

การใช้แผนที่ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกไม้สักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Version Smartphone
โดยใช้ Application ฟรี “Geopaparazzi” สามารถทราบได้ว่าตำแหน่งที่อยู่
ว่ามีความเหมาะสมต่อการปลูกไม้สักอย่างไร

“ขณะนี้ท่านสามารถลง Free Application แล้วจะทราบความเหมาะสมการปลูกสักในที่ดินของท่านใน 6 จังหวัด คือ อุตรธานีหนองบัวลำภู บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ชัยภูมิ และขอนแก่น”

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร

• ปลูกและดูแลอย่างไร

- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้ / เมล็ดแจกหรือขายไหม

ระยะปลูกแนะนำ

(สำหรับที่ปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยวและมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ไม้เป็นหลัก)

ระยะปลูก (เมตร)	ยูคาลิปตัส	ไม้โตเร็ว อื่นๆ	ไม้ท้องถิ่น (โตปาน กลาง/ช้า)	ไผ่ (ขนาดเล็ก)	ไผ่ (ขนาดใหญ่)
1.5 X 3	✓				
2 X 3	✓				
3 X 3	✓	✓	✓	✓	
2 X 4		✓	✓	✓	✓
4 X 4		✓	✓	✓	✓
5 x5 6 x 6 8 x 8				ไผ่รวก ไผ่ไร่ ไผ่ เลี้ยง ไผ่หลอด ไผ่บงหวาน	ไผ่ตง กิมชุง ชางหม่น ไผ่บงใหญ่ ไผ่สาจุ ไผ่ยักษ์

• ปฐกและะดูแลอย่างไ

ระบบการปลูก	ชนิดไม้	ข้อสังเกต / ข้อควรระวัง
เชิงเดี่ยว	ทั่วไป	โรค แมลง
วนเกษตร	ทั่วไป	ชนิดไม้และช่วงเวลาปลูก
ขอบเขตแปลง	ทั่วไป	ไม่เป็นไม้แตกหน่อ เช่น ไม้
บนคันนา	ยูคาลิปตัส	
แนวคลอง ชลประทาน	ยูคาลิปตัส	เข้าระบบกองทุนหมู่บ้าน
สร้างป่าสร้าง รายได้	ไม้ท้องถิ่น	ไม้ป่าเป็นไม้ประธานร่วมกับพืช เกษตร 4 รวมขึ้นเรือนยอด

การจัดการสวนไม้โตเร็ว

- กำหนดระยะปลูก
- กล้าไม้คุณภาพ (ทางกายภาพและทางพันธุ์)
- เตรียมพื้นที่ปลูกและการปลูก
- ดูแลรักษา
(กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย ป้องกันและเฝ้าระวังโรคและแมลง)
- ติดตามการเติบโต
- ตัดฟันและเก็บเกี่ยวผลผลิต
- ปลูกทดแทน (ปลูกใหม่ / แรกหน่อ)

องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการสวนป่าไม้โตเร็ว

G

Genetics

- พัฒนาสมบัติเนื้อไม้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์
- พัฒนาพันธุ์ต้านทานโรคและแมลง
- พัฒนาพันธุ์ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

S

Site

- ศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกระดับ clones
- ศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

M

Management

- การป้องกันและกำจัดโรคและแมลง (การปลูกด้วยพันธุ์กรรมที่หลากหลาย การใช้พันธุ์ต้านทาน การใช้จุลินทรีย์ปรปักษ์)

Diloksumpun (2008)

ระบบวนเกษตร อีกรูปแบบของความยั่งยืนธุรกิจไม้โตเร็ว

- การเพิ่มผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- สวนป่าขนาดเล็ก เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

51

ยูคาลิปตัสกับมันสำปะหลัง

ยูคาลิปตัสในนาข้าว

- ปณิธานคาลิปตัสตาม
แนวคลองชลประทาน
(MOU ระหว่าง SCG และกรมชลประทาน)
ที่จังหวัด กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี
กำแพงเพชร (2560-ปัจจุบัน)

เอสซีจี ร่วมกับสนง.ชลประทาน ลงนาม
MOU โครงการ "คลองสวย น้ำใส ...

ชลประทาน ลงนาม MOU โครงการ "คลองสวย น้ำใส เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน"

Images may be subject to copyright. Find out more

RELATED IMAGES

SEE MORE

บุคลากรสายพันธุ์ใหม่
thaisaeree.com

เอสซีจี แพคเกจจิ้ง หนุนเกษตรกรปลูก...
thainews.easybranches.com

การปลูกพืชควบในสวนไม้เศรษฐกิจ

กระถินปลูกผสมในสวนยางพารา

คมวิทย์ บุญธำรงกิจ อุปนายกสมาคมธุรกิจไม้ (มีค 2561)

พืชเกษตรในแปลงยูดาลิปตัส

ดร.เชิดศักดิ์ ลีवलักษ์ยานาวิน SCG (2561)

แปลงปลูกไม้กระถินณรงค์พันธุ์ดี(**Intra-hybrid Acacia**) พัฒนาโดยกรมป่าไม้
ที่ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง อายุ 11 เดือน ปลูกในระบบวนเกษตร

คู่มือการปฏิบัติงาน

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

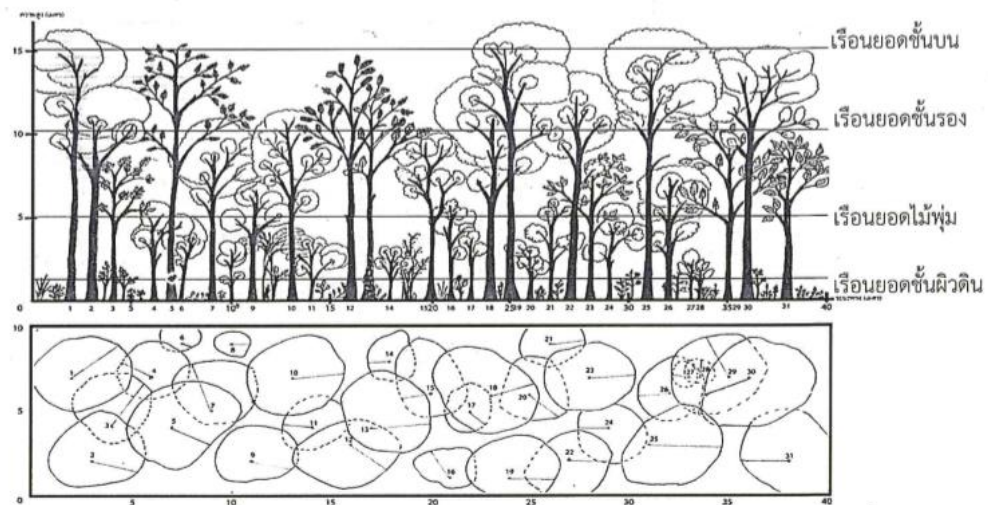
ตามพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักพระราชวัง

โครงสร้างป่าธรรมชาติ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร

• ตลาดอยู่ที่ไหน

- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- มีกล้าไม้แจกไหม

ความเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปีของไม้โตเร็ว จำแนกตามระยะปลูกและปริมาณน้ำฝน (จึงชัย, 2550)

species	Rainfall (mm)	Biomass (tonne/rai/yr) base on spacing				
		1x1 m	1x2 m.	2x2 m.	2x3 m.	4x4 m.
<i>Eucalyptus</i>	800-1,000	1.862	1.478	1.374	1.270	1.071
	1,000-1,200	2.385	2.046	1.901	1.882	1.636
	> 1,200	3.401	2.723	2.564	2.282	2.088
<i>Acacia mangium</i>	< 1,200	2.751	2.511	2.391	2.270	1.724
	1,200-1,500	3.075	2.751	2.691	2.631	2.598
	> 1,500	3.867	3.582	3.297	3.132	3.075
<i>Leuceana leucocephala</i>	800-1,000	2.204	1.259	1.173	0.877	0.580
	1,000-1,200	3.773	1.986	1.658	1.329	1.000
	> 1,200	4.430	2.705	2.142	1.821	1.500

การส่งเสริมการปลูกไม้กระถินณรงค์

กรมป่าไม้ โดยสถานีวิจัยพัฒนาวิจัยประจวบคีรีขันธ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกร ในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปลูกไม้กระถินณรงค์ เมื่อไม้กระถินณรงค์ อายุ 7 ปี มีความโตที่เส้นรอบวงเฉลี่ย 93 เซนติเมตร ความสูงเฉลี่ย 11.14 เมตร

เกษตรกรได้ตัดไม้กระถินณรงค์ อายุ 7 ปี มาแปรรูป เพื่อใช้ประโยชน์ จำนวน 5 ต้น สามารถแปรรูปได้ไม้แปรรูป จำนวน 172 แผ่นดังนี้

ไม้แปรรูป			
ขนาด หนา (นิ้ว) x กว้าง (นิ้ว) x ยาว (เมตร)	จำนวน แผ่น	ราคา/แผ่น (บาท)	ราคารวม (บาท)
1 x 6 x 3	89	144	12,186
1 x 6 x 2.5	40	120	4,800
1 x 6 x 2	23	96	2,208
1 x 5 x 3	20	120	2,400
รวม	172	-	21,594

ราคาเฉลี่ยต่อต้น 4,319 บาท / 215,000 บาทต่อไร่ (50 ต้นต่อไร่)
หรือประมาณ 30,000 บาทต่อปี

เศษเหลือจากแปรรูปไม้
เช่น ปีกไม้ ปลายไม้ กิ่งไม้
สามารถนำมาขายเป็นไม้พลังงาน
หรืออื่นๆ เพิ่มมูลค่าได้อีกด้วย

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

ตลาดอยู่ที่ไหน

- ตลาดในประเทศ
 - ไม้โตเร็ว (ไม้แปรรูป ชี้นไม้สับ เชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ด)
 - ไม้ท้องถิ่น (ไม้แปรรูป เฟอร์นิเจอร์ หัตถกรรม)
- ตลาดไม้ต่างประเทศ (มีสมาคมธุรกิจไม้เป็นเครือข่าย)
 - ไม้ท้องถิ่น (แนวโน้มดี ยกเว้นไม้สัก)
 - ไม้โตเร็ว (ไม้แปรรูป ชี้นไม้สับ เชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ด-
woodpellets สำหรับตลาดไม้แปรรูปของอะเคเซียยังไม่ชัดเจน)

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกและดูแลอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน

• ปลูกไม้อะไรราคาดี

- มีกล้าไม้ / เมล็ดแจกหรือขายไหม

ชนิดไม้ ที่ตลาดต้องการมาก

- ไม้
- ยูคาลิปตัส ทำเยื่อกระดาษ **MDF**
- กระถินเทพา ทำเยื่อกระดาษ **MDF**
- สะเดา สงขลา ทำไม้แปรรูป
- ก้านเกรา นครพนม
- ประดู่ ชลบุรี
- บุนนาค พิจิตร
- เต็ง รัง อุดรธานี
- ตะเคียนทอง ปัตตานี
- ตะเคียนชันตาแมว นราธิวาส
- แดง ตาก
- มะค่าโมง สุโขทัย
- พะยูง หนองบัวลำภู
- ชิงชัน หนองคาย
- มะเกลือ สุพรรณ
- สาธร โคราซ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า

- ปลูกไม้ป่าดีอย่างไร
- ปลูกไม้อะไร
- ปลูกอย่างไร
- ตลาดอยู่ที่ไหน
- ปลูกไม้อะไรราคาดี
- **มีเมล็ด / กล้าไม้แจกหรือขายไหม**

หน่วยงานสนับสนุนกล้าไม้ และเมล็ด

กล้าไม้

ส่วนเพาะชำ สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

เมล็ด

ส่วนวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

หน่วยงาน	จังหวัด	อีเมล	โทรศัพท์
งานวิจัยและจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้	กรุงเทพฯ	pyf49@hotmail.com	025614292 ต่อ 5429
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคเหนือ	เชียงใหม่	p.ampai44@gmail.com	092-2462977
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคกลาง	กาญจนบุรี	c_forest@hotmail.com	034-600836
ศูนย์วนวัฒนวิจัยภาคใต้	สงขลา	south.silvic4@gmail.com	092-246 2978
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคเหนือ	ลำปาง	chumnunpian@gmail.com	063-2715998
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	suchad2010@hotmail.com	092-246 3009
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคกลาง	สระบุรี	cfsc_rfd@hotmail.com	094-424 6591
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคใต้	สงขลา	chadthasing@gmail.com	083 -006 4258

เนื้อหา

- ปัจจัยบวกของการปลูกป่าในปัจจุบัน
- ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ
- คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปลูกป่า
- **บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกป่าเศรษฐกิจ**

บทบาทกรมป่าไม้ในการสนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ

- ให้คำแนะนำด้านองค์ความรู้ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- สร้างกลไก ลดเงื่อนไขเพื่ออำนวยความสะดวก
- ร่วมเป็นพันธมิตร / เครือข่ายกับเกษตรกร ชุมชน หรือองค์กรเพื่อทำงานอย่างมีส่วนร่วม
- สนับสนุนวัสดุพันธุ์กรรมที่ดี
(เมล็ด กิ่ง ท่อนพันธุ์ กล้าไม้)